

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MUĞLA BODRUM BELEDİYESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	2
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	7
8.	EKLER.....	55

KISALTMALAR

BTO	Bodrum Ticaret Odası
KDV	Katma Değer Vergisi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TEV	Türk Eğitim Vakfı
TTK	Türk Ticaret Kanunu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş'ye Bedelli Olarak Tahsis Edilen Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerler

Tablo 2: Belediye Şirketine Tahsisli Olup İhalesiz Olarak İşletilen Yerler

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Bodrum Belediyesi muhasebe işlemlerini Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak yürütmektedir. Belediyede tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ile mahalli idareler detaylı hesap planında yer alan hesaplar kullanılmakta ve yönetmeliğin 485 nci maddesinde sayılan mali tablolar üretilmektedir.

Belediyenin 2017 yılı gelir ve gider gerçekleşme tutarları aşağıda gösterilmiştir.

2017 YILI OCAK - ARALIK GELİR BÜTÇE PERFORMANSI					
	GELİRİN TÜRÜ	İLK BÜTÇE	SON BÜTÇE	GERÇEKLEŞME	%
I II				TOPLAM	
1	VERGİ GELİRLERİ	114.830.005,00	114.830.005,00	84.921.355,49	73,95
3	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	48.833.000,00	48.833.000,00	34.130.521,81	69,89
4	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	351.000,00	351.000,00	0,00	0,00
5	DIĞER GELİRLER	50.943.100,00	50.943.100,00	50.085.769,72	98,32
6	SERMAYE GELİRLERİ	7.870.000,00	7.870.000,00	10.108.734,49	128,45
	Toplam	222.827.105,00	222.827.105,00	179.246.381,51	80,44

2017 YILI OCAK - ARALIK DÖNEMİ BÜTÇE GİDERLERİNİN EKONOMİK SINIFLANDIRMASI					
EKONOMİK	AÇIKLAMA	İLK BÜTÇE	SON BÜTÇE	GERÇEKLEŞME	%
1	PERSONEL GİDERLERİ	50.579.731,00	57.515.721,75	54.523.492,30	94,80
2	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	10.784.739,00	11.355.903,33	10.669.503,13	93,96
3	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	105.069.686,00	117.226.998,92	103.153.664,64	87,99
4	FAİZ GİDERLERİ	1.525.600,00	3.606.600,00	3.192.744,98	88,53
5	CARİ TRANSFERLER	2.258.049,00	2.608.286,00	2.214.690,88	84,91
6	SERMAYE GİDERLERİ	35.509.300,00	25.338.436,00	21.460.865,70	84,70
8	BORÇ VERME	4.000.000,00	5.170.000,00	5.170.000,00	100,00
9	YEDEK ÖDENEKLER	13.100.000,00	5.159,00	0,00	
	TOPLAM	222.827.105,00	222.827.105,00	200.384.961,63	89,93

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar

denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin

denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kuruma Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47 nci maddesinde; Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkili olduğu hükmü yer almıştır.

13.09.2006 tarih ve 20067/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 7 nci maddesine göre, tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydının Ek 6'daki Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılması; Geçici 1 inci maddesine göre de, söz konu taşınmazların fiili envanterinin emlak vergi değerleri üzerinden tamamlanarak ilgili form ve icmal cetvellerine kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce kaydedilmesi, muhasebe birimlerince 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 130-132 nci maddelerinde, tahsis edilen taşınmazların niteliğine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabında takip edileceği hükmüne yer verilmiştir. Bu düzenlemeye paralel olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187, 189,191 ve 193 üncü maddelerinde ise, kendisine taşınmaz tahsis edilen kamu idaresinin, tahsis işlemini muhasebe kayıtlarına nasıl alacağı belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Muğla Büyükşehir Belediyesince Belediyeye tahsis edilen asfalt plent şantiye sahasının bulunduğu taşınmazın muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Belediyeye tahsis edilen taşınmazların ilgili maddi duran varlık hesabının 03 numaralı yardımcı hesabına kaydedilerek izlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Muğla Büyükşehir Belediyesince Belediyemize tahsis edilen taşınmazın muhasebe kayıtlarına alınması işlemine başlanılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Belediyeye tahsis edilen taşınmazın muhasebe kayıtlarına alınması işlemlerine başlanılmış olduğu belirtilmiş olup bulgu konusu tespitin gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 2: Kurumun Mülkiyetinde ve Kullanımında Bulunan Taşınmazlara İlişkin Envanterin Oluşturulmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44 üncü maddesinde, kamu idarelerine ait taşınmaz ve taşınır malların kaydına ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme istinaden Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

19.06.2014 tarih ve 29035 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile kamu idarelerine yalnızca mülkiyetinde olan taşınmazların değil, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların da kaydını tutma ve icmal cetvellerini hazırlama sorumluluğu tevdi edilmiştir. Yönetmelik değişikliği ile kurumların kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimleri, 30.09.2014 tarihine kadar taşınmazların fiili envanterini emlak vergi değerleri üzerinden mevcut kullanım şekillerini esas alarak tamamlamak ve 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine vermek durumundadır.

Yönetmelik'in 5 inci maddesinde;

“(1) Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.

...

(6) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemleri; kuruluş kanunları ile özel mevzuatlarındaki

hükümler uyarınca, bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılır.” denilmektedir.

Bodrum Belediyesi'nin taşınmazlarına ilişkin yapılan incelemede, Emlak ve İstimlak Müdürlüğünce düzenlenmesi gereken formların ve yine Mali Hizmetler Müdürlüğünce hazırlanması gereken icmal cetvellerinin düzenlenmediği görülmüştür.

Envanter işlemleri tamamlanmadığından kayıtlara alınmayan maddi duran varlıkların toplam değerleri kadar 2017 yılı bilançosu tam ve doğruyu göstermemektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemizin mülkiyetinde bulunan yaklaşık 1500 taşınmazın tamamının Taşınmaz Değerleme Komisyonu tarafından taşınmaz değerlendirme raporu düzenlenmiştir. Bu konuda listeler de hazırlanmıştır. Ancak son aşama olarak söz konusu taşınmazlara ilişkin olarak envanterin oluşturulması için çalışmalara başlanılmış olmasına rağmen Belediyemizin kullandığı bilgisayar programında meydana gelen bir sorun nedeniyle bu işlem henüz tamamlanamamıştır. Sorun çözümlendiğinde bu konudaki envanterin oluşturulması işlemleri de en kısa sürede tamamlanacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Belediyenin mülkiyetinde bulunan yaklaşık binbeşyüz taşınmazın değerlendirme işleminin tamamlandığı, ayrıca envanter çalışmalarına başlanılmakla birlikte çeşitli sebeplerden dolayı çalışmaların tamamlanamadığı belirtilmek suretiyle bulgu konusu yapılan tespitin doğruluğu kabul edilmiş, dolayısıyla bilançonun kayıtlara alınmayan maddi duran varlıkların toplam değeri kadar tam ve doğruyu yansıtmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte, konu sadece Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarla ilgili olarak değil yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların envanterine ilişkin olarak da gerekli işlemlerin yapılıp yapılmadığı noktasında izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 3: Belediye Şirketine Taahhüt Edilen Sermaye Tutarlarının Sermaye Taahhütleri Hesabında İzlenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 165 inci maddesine göre, 247-Sermaye Taahhütleri Hesabı, kamu idarelerinin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 128 inci maddesine göre, ticaret şirketlerinde şirketin her ortağı, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı

taahhüt ettiği sermayeden dolayı şirkete karşı borçlu durumundadır. Bu nedenle, bilançonun tam ve doğruyu göstermesi için belediyelerin sermayesine ortak oldukları şirketlere karşı sermaye borcunu göstermek üzere sermaye taahhütleri hesabının kullanılması gerekmektedir.

Bodrum Belediye Meclisinin 2016/120 sayılı Kararı ile Bodrum Belediyesi'nin sermayesinin tamamına ortak olduğu Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş'nin sermayesinin 15.000.000,00-TL artırılmasına karar verilmiştir. 27.12.2016 tarihinde yapılan şirket olağanüstü genel kurulunda sermaye artırımı kararı alınmış ancak taahhüt edilen sermaye tutarlarının 247-Sermaye Taahhütleri Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Şirketin mali duran varlıklarının tam ve doğruyu gösterebilmesi için sermaye taahhütlerinin bilançoda gösterilmesi gerekir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen karar doğrultusunda 247-Sermaye Taahhütleri Hesabına yansıtılmayan sermaye taahhüdü ile ilgili gerekli muhasebe işlemi yapılarak hesabın işlenmesi sağlanmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu tespiti ilişkin gerekli muhasebe işleminin yapılarak hesabın işlenmesinin sağlandığı belirtilmiş ve buna ilişkin bilgi ve belgeler tarafımıza gönderilmiş olmakla birlikte, bahsi geçen düzeltici işlem 2017 yılı mali rapor ve tablolarının yanlışlığını ortadan kaldırmamıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Muğla Bodrum Belediyesinin 2017 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Belediyeye Ait Reklam Alanlarının İhalesiz Olarak Belediye Şirketine Kiraya Verilmesi

Bodrum sınırları içerisindeki açık hava reklam alanlarının (bilboard, raket vb.) ihalesiz olarak Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş'ye tahsis edildiği

görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1 inci maddesinde;

"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerinalım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.

Birinci fıkrada sayılan daire ve idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla veya özel kanunların vermiş olduğu yetkiyle kurulmuş bulunan fonların yukarıda belirtilen işlerinin nasıl yapılacağı Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir." denilmektedir. Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere belediyelerin kiralama işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabidir.

Yukarıda açıklanan kanun maddesi kapsamında, açık hava reklam alanlarının Bodrum Belediyesi tarafından Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.'ye ihalesiz olarak işlettirilmesi mevzuata aykırıdır.

Kamu idaresi cevabında; "Söz konusu alanların bir kısmı 03.07.2015 tarih ve 86 sayılı Belediye Meclisi Kararıyla, diğer bir kısmı da 01.12.2015 tarih ve 137 sayılı Belediye Meclis Kararıyla tüm payları Bodrum Belediyesine ait olan Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye tahsis edilmiştir.

6360 sayılı yasa gereğince kapanan ve Bodrum Belediyesine bağlanan belde belediyelerinin reklam alanları ile ilgili olarak daha önce yapmış oldukları kiralama işlemlerinin sona erme tarihleri farklı olduğu için ve Bodrum Belediyesi sınırları içindeki tüm alanların birlikte ihaleye çıkılması durumunda hem pazarlama olarak daha avantajlı olacağı, hem de çok daha fazla gelir elde edileceği düşünülerek; sözleşme sürelerinin hepsinin sonlanma tarihleri dikkate alınarak ihale yapılması hedeflenmiştir. Buna göre de arada geçecek süre için Bodrum Belediyesinin adı geçen şirketine tahsis kararları alınmıştır.

Nitekim, Bodrum Belediyesi sınırlarının tamamı içinde kalan alanlardaki reklam alanları ve reklam teşhir ürünleri 27.02.2018 tarihinde yapılan ihale sonucunda Bodrum Belediye Encümenininin 27.02.2018 tarih ve 529 sayılı kararı ile ihaleyi kazanan Era Reklam Hizmetleri A.Ş. ne kiralanmış ve bu konuda sözleşme düzenlenerek reklam alanları ve reklam teşhir ürünleri kiracıya teslim edilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında söz konusu alanların belediye meclisi kararıyla Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye geçici olarak tahsis edildiği, tüm beldelerdeki reklam alanları sözleşmeleri sonlanana kadar böyle bir uygulamaya gidildiği ve yeni dönemde (2018 yılı ihalesi) bulguda belirtildiği şekliyle işlem tesis edildiği ifade edilmiştir. Her ne kadar denetlenen döneme ilişkin olarak reklam alanlarının ihale yapılmaksızın belediye şirketine tahsis edildiği ifade edilmiş ve yeni dönemde bulguda belirtildiği şekliyle işlem tesis edildiği belirtilmiş olsa da, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 2: Belediye Sınırları İçerisindeki Bankamatik Ünitelerinin Kiralanması İşinin İhalesiz Olarak Belediye Şirketine Verilmesi

Belediye sınırları içerisindeki bankamatik ünitelerinin kiralanması işinin Meclis Kararı ile ihalesiz olarak Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.'ye verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "*Kapsam*" başlıklı 1 inci maddesinde;

"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.

Birinci fıkrada sayılan daire ve idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla veya özel kanunların vermiş olduğu yetkiyle kurulmuş bulunan fonların yukarıda belirtilen işlerinin nasıl yapılacağı Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir." hükmü yer almaktadır.

Madde hükmünden anlaşılacağı üzere belediyelerin kiralama işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabidir.

Yukarıda açıklanan yasa maddesi kapsamında, Bodrum Belediyesi tarafından Belediye sınırları içerisindeki bankamatik ünitelerinin kiralanması işinin Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.'ye verilmesi mevzuata uygun bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Bankamatik üniteleri değil, bunlara ilişkin alanlar Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.'ye ihalesiz olarak verilmiş olup, bunun gerekçesi ise bu işlerin gerek mevzuat ve gerekse pratik açıdan zor olması dolayısıyla belediye eliyle yapılmasının daha uygun bulunmasıdır. Bu kapsamda bahsi geçen alanlar geçici olarak

adı geçen şirkete verilmiş olup, bu konudaki imalatlar tamamlandığında tüm bankamatik alanları ve bu alanlarda bulunan bankamatik ürünleri adı geçen şirket tarafından Bodrum Belediyesine iade edilecektir” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında reklam alanlarının geçici olmakla birlikte ihalesiz olarak Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.’ye verildiğini kabul etmiş, izleyen dönemde Belediyeye devrinin yapılacağını ifade etmiştir. Bulguda da izah edildiği üzere belediye tarafından yapılan alım, satım, hizmet, yapım, kira, mülkiyetin gayri hak tesisi ve taşıma işlerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale ile yapılması gerekmekte olduğundan bulgu konusu tespitin devam edip etmediği izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 3: Bodrum Belediyesinin Mülkiyetinde veya Tasarrufunda Bulunmayan Bazı Taşınmazların (Kafe, Liman, Otopark, Plaj ve Tuvaletler) Meclis Kararı ile Belediye Şirketine Bedelli Olarak Tahsis Edilmesi

6360 sayılı 14 İlde Büyükşehir Belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gereğince Bodrum İlçesinde kapanan Belde Belediyelerince işletilen işletmelerin farklı tarihlerde alınan Meclis Kararları ile Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.’ye bedelli olarak tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Kanunun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesinde;

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükmüne göre, belediyenin taşınmaz tahsis edebilmesi için taşınmazın Belediyeye ait olması ve tahsisin kamu kurum ve kuruluşlarına (Kanunun 15 inci maddesine göre sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projeler için, 69 uncu maddesine göre arsa ve konut üretimi için kamu kurum ve kuruluşları dışında tahsis yapılması mümkündür.) yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 6360 sayılı Kanun gereğince Bodrum İlçesinde kapanan Belde Belediyelerince işletilen bazı işletmelerin Bodrum Belediyesinin mülkiyetinde bulunmadığı, büyük bir kısmının kıyılarda Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunduğu görülmüştür.

Bu yerler için bir yandan Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş tarafından Malmüdürlüğüne ecrimisil ödenirken diğer taraftan Belediyeye tahsis ücreti ödenmektedir.

Sonuç olarak, söz konusu taşınmazlar Belediyeye ait olmadığından ve tahsis edilen tarafın da kamu kurumu sayılmayan Belediye şirketi olmasından dolayı tahsis işlemi ve bu tahsis nedeniyle tahsil edilen ücretlerin yasal dayanağı bulunmamaktadır.

Tablo 1: Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş'ye Bedelli Olarak Tahsis Edilen Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerler

Liman İşletmesi (Kumbahçe İskelesi dahil)	Gümbet Kafe
Ortakent Limanı	Tepecik Kafe
Bitez Limanı	Yelken Kafe
Gümürlük Limanı	Bitez Kafe
Akyarlar Otopark	Amiral Kafe
Yalıkavak Otopark	Yalıçiftlik Kafe
Amiral Tuvaleti	Yalıkavak Kafe
Türkbükü Tuvaleti	Türkbükü Kafe
Kumbahçe Kafe	Torba Kafe

Kamu idaresi cevabında; “Bahsi geçen işletmelerin büyük bir bölümü, 6360 sayılı yasa gereğince kapanan ve Bodrum Belediyesine bağlanan belde belediyelerine ait işletmelerin yer aldığı taşınmazlardır. Doğal olarak belde belediyeleri kapanınca bu işletmeler de yasa gereğince Bodrum Belediyesine devredilmiştir. Bodrum Belediyesi tarafından devralınan bu işletmeler Bodrum Belediyesinin bir iktisadi teşekkülü bulunmadığından Belediye şirketine tahsis edilmiştir. Tahsis edilirken de üzerlerinde buldukları taşınmazlarla birlikte tahsis edilmek durumunda kalınmış, bunun sonucu olarak da Belediye Encümeni tarafından adı geçen şirket için bir kullanım ücreti tespit edilmiştir. Ancak 2017 yılından itibaren adı geçen şirketten bir kullanım ücreti tahsil edilmemiş; bu yerlerin kullanım ücretleri adı geçen şirket tarafından Milli

Emlak Müdürlüğüne ecrimisil bedeli olarak ödenmeye başlanmıştır.

Ayrıca, bu konuda bahsi geçen tüm işletmeler yazımız ekinde yer alan 23.05.2016 tarihli “İade ve Teslim Tutanağı” ile adı geçen şirket tarafından Bodrum Belediyesine iade ve teslim edilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulguda tablo halinde yer verilen işletmelerin 6360 sayılı 14 İlde Büyükşehir Belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gereğince kapanan belde belediyelerince işletilmekte iken, Bodrum Belediyesine devrolunduğu, belediyenin iktisadi işletmesi bulunmadığından da kendi şirketine tahsis edildiği ve Belediye encümeni tarafından da bu yerler için şirkete kullanım ücreti adı altında bir ücret belirlendiği ifade edilmiş, 2017 ve sonrası içinse herhangi bir ücret alınmadığı, şirketin bu yerler için sadece Milli Emlak Müdürlüğüne ecrimisil ödediği ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Kanununun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesine göre belediyenin taşınmaz tahsis edebilmesinin iki koşulu bulunmaktadır. Birincisi, taşınmazın mülkiyetinin Belediyeye ait olması ve ikincisi tahsisin kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmasıdır. Yapılan incelemede söz konusu taşınmazların Belediyeye ait olmadığı ve tahsis edilen tarafın da kamu kurumu sayılmayan Belediye şirketi olduğu, dolayısıyla tahsis işlemi için gereken her iki şartın da gerçekleşmediği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar gereğince bahsi geçen yerler için yapılan tahsis işleminin yasal olmadığı ve her ne kadar ilgili yerler için 2017 yılı ve sonrasında Belediye şirketine tahsise ilişkin olarak kullanım ücreti alınmadığı sadece ecrimisil ödendiği ifade edilmiş olsa da daha önceki yıllarda Belediye tarafından alınan tahsis ücretlerinin yasal dayanağı bulunmamakta olup, bulgu konusu tespit izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 4: Bodrum İlçesinde Kapanan Belde Belediyelerince İşletilen Kafe, Restoran, Otopark ve Tuvaletlerin İhalesiz Olarak Belediye Şirketince İşletilmesi

6360 sayılı 14 İlde Büyükşehir Belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gereğince Bodrum İlçesinde kapanan Belde Belediyelerine ait Kafe, Restoran, Otopark ve Tuvalet işletmelerinin farklı tarihlerde alınan Meclis Kararları ile ihalesiz olarak Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş.’ye tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre, belediye meclisinin görevleri arasında da taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek bulunmaktadır.

5393 sayılı Kanunun "*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*" başlıklı 75 inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür." hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "*Taşınmaz tahsisi*" başlıklı 47 nci maddesinde ise;

"Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, belediyeler mülkiyetindeki taşınmazları 5393 sayılı Kanunun 75 inci maddesi ve 5018 sayılı Kanunun 47 nci maddesi çerçevesinde, ancak mahalli müşterek hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla ve belediye meclis kararıyla sadece kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerdir.

Yapılan incelemede, 6360 sayılı Kanun gereğince Bodrum ilçesinde kapanan Belde Belediyelerine ait işletmelerin farklı tarihlerde alınan Meclis Kararları ile ihalesiz olarak Bodrum Belediyesi Turizm İnşaat Gıda Enerji San. Tic. A.Ş'ye tahsis edildiği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, kamu kurumu ve kuruluşu sayılmayan belediyenin ortağı olduğu şirkete taşınmaz tahsis edilmesi mümkün bulunmamaktadır. Söz konusu Meclis Kararlarında adı geçen şirkete ücretli olarak tahsis edilmesine ilişkin olmakla birlikte burada yapılan işlemin esasen işletme devri olduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda bu işlemlerin gelir getirici nitelikte olması nedeniyle ihale edilerek verilmesi gerekmektedir.

2886 sayılı Kanununun 1 inci maddesine göre, Belediyenin taşınmazlar üzerindeki gelir getirici işlemlerinin (kiralama, işletme, satış, irtifak hakkı vb.) ihale edilerek yapılması gerektiğinden, bu yerlerin belediyenin ortağı olduğu şirketi dahi olsa üçüncü kişilere ihalesiz bir şekilde verilmesi ya da kullandırılması mümkün değildir.

Tablo 2: Belediye Şirketine Tahsisli Olup İhalesiz Olarak İşletilen Yerler

İşletme Adı
Merkez
Merkez Otopark (Kültür Sitesi, Cevat Şakir, Pazaryeri altı)
Gümüslük Otopark
Merkez Tuvalet (Genel Tuvalet İşl)
Yalıkavak Tuvaleti
Mahfel Kafe
Mendirek Kafe
Trafo Kafe
Gümüslük Kafe
Mumcular Kafe (Mustafa Kallem Parkı ile aynı)
Pedesa İmalathane
Spor Salonu

Kamu idaresi cevabında; “Belde belediyeleri kapanınca bu belediyelerin tüm işletmeleri de 6360 sayılı Yasa gereğince Bodrum Belediyesine devredilmiş olup, bahsi geçen işletmeler Bodrum Belediyesinin bir iktisadi teşekkülü bulunmadığından kendisi tarafından işletilememiş ve Belediye şirketine tahsis edilmiştir.

Ancak, Bodrum Belediye Meclisinin 06.04.2018 tarih ve 2018/58 sayılı kararı ile Bodrum Belediyesinin iktisadi işletme kurmasına karar verilmiş olup, bu karara bağlı olarak da iktisadi işletme kurma çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalar tamamlandığında söz

konusu işletmeler Bodrum Belediyesi tarafından işletilmeye başlanacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulguda tablo halinde yer verilen işletmelerin 6360 sayılı Yasa gereğince kapanan belde belediyelerince işletilmekte iken Bodrum Belediyesine devrolunduğu ve belediyenin iktisadi işletmesi bulunmadığından, işletilmek üzere Belediye şirketine tahsis edildiği ifade edilmiş ve bir iktisadi işletme olması halinde bu işletme tarafından işletileceği öngörülerek bu yönde 06.04.2018 tarih ve 2018/58 sayılı Meclis kararı alınarak iktisadi işletme kurulmasına ilişkin çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*” başlıklı 75 inci maddesi ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “*Taşınmaz tahsisi*” başlıklı 47 nci maddesine göre belediyenin taşınmaz tahsis edebilmesinin iki koşulu bulunmaktadır. Birincisi, taşınmazın mülkiyetinin Belediyeye ait olması ve ikincisi tahsisin kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmasıdır. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin bedelsiz tahsisi ise (köy tüzel kişilikleri hariç) ancak kamu kurumlarının kendi arasında yapılabilmektedir.

Yapılan incelemede söz konusu taşınmazların Belediyeye ait olmadığı ve tahsis edilen tarafın da kamu kurumu sayılmayan Belediye şirketi olduğu, dolayısıyla tahsis işlemi için 5393 sayılı Kanunda belirtilen her iki şartın da gerçekleşmediği anlaşılmaktadır. Ayrıca, Belediyenin tahsis ettiği taşınmazın devletin hüküm ve tasarrufu altında olan bir yer olması halinde dahi 5018 sayılı Kanunda öngörülen kamu kurumlarının kendi arasında yapılması koşulu gerçekleşmediğinden Belediye şirketine tahsisinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan yapılan işlemin esasen tahsisten ziyade işletme devri olduğundan ve bu nitelikteki gelir getirici işlemlerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 1 inci maddesine göre ihale edilerek yapılması gerektiğinden, bu yerlerin belediyenin ortağı olduğu şirketi dahi olsa üçüncü kişilere ihalesiz bir şekilde verilmesi ya da kullandırılması da mümkün değildir.

Belediye tarafından iktisadi işletme kurulması yönünde çalışmalara başlandığı ifade edilmiş olmakla birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 5: Mülkiyeti Belediyeye Ait Olan Taşınmazların, Kira Süresi Bitince İhale Yapılmaksızın Encümen Kararı ile Aynı Kişilere Kiraya Verilmesi

Belediyeye ait taşınmazların belirli sürelerle kiraya verildiği, kira süreleri dolan

taşınmazların tahliye edilip yeniden ihale yapılması gerekirken bunun yapılmadığı, encümen kararıyla aynı kiracıya verildiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1 inci maddesinde;

"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.

Birinci fıkrada sayılan daire ve idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla veya özel kanunların vermiş olduğu yetkiyle kurulmuş bulunan fonların yukarıda belirtilen işlerinin nasıl yapılacağı Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir." denilmektedir.

Bu madde hükmünden anlaşılacağı üzere belediyelerin kiralama işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabidir.

Mezkûr Kanunun "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64 üncü maddesinde ise;

"Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin (Ek ibare: 20/2/2001 - 4628/17 md.) ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin (Ek ibare: 18/4/2001 - 4646/13 md.) ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı buldukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir." denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18 inci maddesinde aynen, *"Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisine karar vermek."* denilmektedir.

5393 sayılı Kanunun "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34 üncü maddesinin (g)

bendinde aynen “*Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.*” denilmektedir.

Yukarıda zikredilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyeye ait taşınmazların kira süresinin bitimi üzerine taşınmaz malın yeniden kiraya verilebilmesi, ancak yeniden ihale yapılması halinde mümkündür. Belediyeye ait gayrimenkuller encümen kararıyla 3 yıl ve belediye meclisi kararıyla da en çok 10 yıllığına kiraya verilir.

Bodrum Belediyesi tarafından kira süresi sona eren gayrimenkuller için yeniden ihaleye çıkılmadığı, eski kiracılara (kişi ve firmalara) encümen kararıyla kiraya verildiği görülmüştür.

Kira süresi sona eren taşınmazlar için ihaleye çıkılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bodrum Belediyesine ait taşınmazlardan boş olanlar ihale yoluyla kiraya verilmektedir. Ancak içinde kiracı bulunan taşınmazlardan kira süresi dolan bir taşınmazın kira süresi sonunda kiracının Belediyeye herhangi bir kira borcu bulunmaması durumunda; 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren Türk Borçlar Kanununun kiralara ilgili 339/II. maddesi ile 6101 sayılı Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanunun 2-4 maddeleri gereğince, Bodrum Belediyesi Kıymet Takdir Komisyonu tarafından belirlenen yeni dönem kira bedeli de dikkate alınarak Belediye Encümeni tarafından kira artışı yapılmak suretiyle kira sözleşmesi yenilenmektedir. Ayrıca yeni kira dönemi için en az yasal artış olmak üzere, yasal artışın da üstünde artış yapılmak suretiyle kira sözleşmeleri yenilendiği için herhangi bir kamu zararı da söz konusu olmamaktadır. Belediyeye borcu olan kiracılar içinse aleyhlerine tahliye davaları açılmakta ve kiralananın tahliyesi işlemleri yapılmaktadır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Belediyeye kira borcu bulunmayan kiracıların 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 339 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince kira sözleşmelerinin encümen kararıyla yenilendiği (belli bir kira artışı da yapılmak suretiyle), bir başka deyişle bu kiracılarla ilgili tahliye işlemi yapılmadığı ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “*Kapsam*” başlıklı 1 inci maddesinde belediyelerin kiralama işlemlerinin mezkûr kanun hükümlerine tabi olduğu açıkça ifade edilmiş olup bu hususta herhangi bir tereddüt söz konusu değildir.

Aynı Kanunun “*Kiralarda sözleşme süresi*” başlıklı 64 üncü maddesine göre ise de kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kiralama süresinin 10 yıldan fazla olamayacağı ve

bu durumun istisnaları belirlenmiştir.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiş olup, bahsi geçen "*Ecrimisil ve tahliye*" başlıklı 75 inci maddede, kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği aksi halde ecrimisil alınacağı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalara göre, Belediyelerin mülkiyetindeki taşınmaz malları kiraya verme işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'ndaki ihale usullerine göre yapılacak; yapılan ihale sonucu düzenlenen kira sözleşmeleri en fazla on yıl olabilecek; sözleşme süresi bitiminde ise aynı taşınmaz malın kiraya verilebilmesi için yeniden 2886 sayılı Kanundaki usullerden biriyle ihaleye çıkılacaktır. Ayrıca, kira sözleşmesi bitmesine karşın kiralanan yerden çıkmayan kiracı 2886 sayılı Kanuna göre artık kiracı değil fuzuli şağil olarak adlandırılarak, işgalin devam etmesi halinde İdarece tahliye işlemlerine başlanması gerekecektir.

Netice olarak kira süresi dolan belediyeye ait gayrimenkullerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak ihale yapılmaksızın tekrar kira sözleşmelerinin yenilenmesi veya uzatılması mümkün görünmemektedir.

Ancak, yapılan denetimde Belediye mülkiyetinde bulunan ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihaleye çıkılarak kiraya verilen taşınmazların, kira süresi sonunda yeniden ihale düzenlemeden fuzuli şağil sıfatıyla eski kiracılara belli bir kira artışı yapılmak suretiyle kullandırıldığı görülmüş olup, İdare bu uygulamaya 6098 sayılı Kanunun "*Uygulama alanı*" başlıklı 339 uncu maddesinin ikinci fıkrasını dayanak göstermiştir.

Her ne kadar bahsi geçen maddede; "*Kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine de bu hükümler uygulanır.*" hükmü var ise de 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinden atıfla 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde yer alan "*kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.*" hükmünü ortadan kaldıran bir

madde bulunmadığından 5393 sayılı Kanunun 15 inci ve 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddeleri yürürlükte olduğundan ve ayrıca mezkur kanunlar 6098 sayılı Kanuna göre özel kanun niteliğinde bulunduğundan kira sözleşmelerinde uygulanması gerekmektedir.

Kaldı ki konuya ilişkin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre kiraya verilen gayrimenkullerin, kira süresi sonunda ancak yeniden ihale düzenlenerek kiraya verilebileceği yargı kararlarında da yer almaktadır. Sayıştay Genel Kurulu'nun 21.03.1993 tarih ve 4761/1 sayılı Kararına göre; belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar tarafından 2886 sayılı Kanuna göre kiraya verilen gayrimenkullere ait kira sözleşmelerinin yenilenmesi, uzatılması veya sona erdirilmesi, kira tespiti konularında 2886 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, sözleşme bitiminde yeni kira bedeli tespit edilerek sözleşmelerinin uzatılamayacağı; Danıştay 10. Dairesinin 19.12.1991 tarihli, Esas No: 1989/2736, Karar No: 1991/3850 nolu kararında da belirtildiği üzere kira süresi dolan taşınmazlar ile ilgili olarak 2886 sayılı Kanun kapsamında yeniden ihale yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Neticede, kira sözleşmesi sona eren gayrimenkullerin günümüz koşullarına göre belirlenmiş rayiç bedellerle tekrar ihaleye çıkarılması, fuzuli şağil durumuna düşen kişiler hakkında 2886 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahliye talebinde bulunulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Gerekli işlemlerin yapılması ve başlatılan süreçlerin tamamlanıp tamamlanmadığının incelemesi amacıyla konu takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Yapılandırmadan Faydalanılan Borçların Ödemesinde Bütçe Gideri Yapılması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 278 inci maddesine göre, 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılmaktadır.

Yönetmeliğin 279 uncu maddesine göre, vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesaba alacak, 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedilir. Bu hesapta kayıtlı tutarlardan ilgili kurumlara yapılan ödemelerde ise 368-Vadesi

Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydedilir.

Buna göre, 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabına kayıtlı vergi ve diğer yükümlülükler yapılandırıldığında bu hesaplardan çıkarılarak 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına kaydedilmesi, yapılan taksit ödemelerinde ise 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabından düşülmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 6736 sayılı Kanundan faydalanılarak yapılandırılan borçlar için Bodrum Vergi Dairesine yapılan yapılandırma ödemelerinde bütçe gideri yapılmaması gerekirken ayrıca bütçe gideri yapıldığı görülmüştür.

360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı ve 361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabına kayıtlı vergi ve diğer yükümlülükler için daha önce bütçe gideri yapıldığından yapılandırma sonrası ödemelerde tekrar bütçe gideri yapılmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Kayıtlarda yapılan incelemede bugüne kadar çıkan bütün yapılandırmalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda bütçe gideri yapılmadan ödeme gerçekleştirilmiştir. Ancak; rapora konu işlem sehven yapılmıştır. 2017 mali yılı kapanması ve hesapların bağlanması nedeniyle düzeltme işlemi yapılamamıştır. Konuyla ilgili mevzuat doğrultusunda işlem gerçekleştirilmeye devam olunacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu tespitin sehven yapıldığı kabul edilerek mevzuat kapsamında gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, bulgu konusu tespitin gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 7: Sözleşmeli Personel Ücretlerinin Her Ayın 15’inde Peşin Ödenmesi Gerekirken Her Ayın 1’inde Peşin Ödenmesi

Bodrum Belediyesinde 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılan sözleşmeli personelin ücretlerinin her ayın 15’inde peşin ödenmesi gerekirken her ayın 1’inde peşin ödendiği görülmüştür.

5393 Kanununun 49 uncu maddesinin beşinci fıkrasında, sözleşmeli personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin

uygulanacağı belirtilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edileceklerle ilişkin esas ve usulleri düzenleyen 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 11 inci maddesine göre ödemelerin her aybaşında peşin yapılması gerekmektedir.

28/9/1988 tarihli ve 3472 sayılı Devlet Memurları ile Diğer Kamu Görevlilerinin Aylıklarının Ödeme Zamanının Değiştirilmesine Dair 9.9.1987 Tarih ve 289 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulüne Dair Kanun'un 1 inci maddesinde ise, aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, (...) hükümlerine göre almakta bulunan Devlet memurları ile diğer kamu görevlilerinin (sözleşmeli statüdeki personel dâhil) aylık veya sözleşme ücretlerinin her ayın 15'inde ödenmesi hükme bağlanmıştır. Maddede, Devlet memurları ile diğer kamu görevlilerine ilişkin kanunlarda yer alan "aybaşı" ibarelerinin "ayın 15'i" olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılan sözleşmeli personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanması ve buna göre çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı gereğince de sözleşmeli personel ücret ödemelerinin her aybaşında peşin yapılması gerekmektedir. 3472 sayılı Kanun gereğince "aybaşı" ibarelerinin "ayın 15'i" olarak uygulanması gerektiğinden sözleşme ücretlerinin her ayın 15'inde peşin ödenmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 131 inci maddesine göre, Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinin ertesi yıl 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarları 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında izlenmektedir. Yeni mali yılda bu tutarlar, düzenlenecek ödeme emri ile bütçe giderleri hesabına aktarılır.

Yapılan incelemede, Bodrum Belediyesinde 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılan sözleşmeli personelin ücretlerinin her ayın 15'inde peşin ödenmesi gerekirken her ayın 1'inde peşin ödendiği tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, bu uygulama nedeniyle sözleşmeli personele 15 Aralık/14 Ocak dönemleri için yapılacak ödemelerin yarısı ödemenin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydedilmesi, kalanının ise avans hesaplarına alınarak müteakip mali yılbaşında bütçeye gider yazılması gerekirken bu personele her ayın 1'inde peşin ödeme yapılması nedeniyle adı geçen

muhasebe Yönetmeliğine de uyulmamaktadır.

Bu itibarla, Bodrum Belediyesinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılan sözleşmeli personelin ücretlerinin her ayın 15'inde peşin ödenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda bahsedilen ücretlerin her ayın 15'inde ödenmesi sağlanacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu tespitin doğruluğu kabul edilerek bunun düzeltileceği ifade edilmiştir. Bodrum Belediyesinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılan sözleşmeli personelin ücretlerinin her ayın 15'inde peşin ödenip ödenmediği hususu izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 8: Belediye Taşınmazının Mevzuata Aykırı Olarak Bodrum Ticaret Odasına Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti Bodrum Belediyesine ait taşınmazın meclis kararı ile Bodrum Ticaret Odasının (BTO) hizmet binası olarak kullanılmak üzere 5393 sayılı Kanunun 75 inci maddesine göre tahsis edildiği görülmüştür.

Taşınmazların tahsisi hususu esas olarak 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda düzenlenmiştir. Kanunun 47 nci maddesine göre;

"Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır" hükmü yer almaktadır.

Bu bağlamda, 5018 sayılı Kanuna göre, kamu idarelerinin taşınmaz tahsis edebilmesi için tahsisin kamu idarelerine yapılması gerekmektedir. Buna karşın bu Kanunun 47 nci

maddesinin son fıkrasında, “*Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.*” ifadesi ile diğer kanunlarda aksine bulunan özel hükümlerin uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanunun 15 inci ve 75 inci maddesi Belediye taşınmazlarının tahsisi için özel hüküm getirmiştir.

5393 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre, belediyeler, meclis kararıyla, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir. Burada tahsis yapılan tarafın kamu idaresi olması zorunluluğu bulunmamaktadır.

5393 sayılı Kanunun “*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*” başlıklı 75 inci maddesinde ise,

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

*d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile **diğer kamu kurum ve kuruluşlarına** devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere **tahsis edebilir**. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.”* hükmü yer almaktadır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre belediye taşınmazının tahsisi için tahsis edilen tarafın kamu kurum ve kuruluşu olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, mülkiyeti Bodrum Belediyesine ait ve imar planında Belediye Hizmet Alanı olarak ayrılmış taşınmazın 2015/28 sayılı Meclis kararı ile ticaret odasının hizmet binası olarak kullanılmak üzere 5393 sayılı Kanunun 75 inci maddesine göre Bodrum Ticaret Odasına tahsis edildiği görülmüştür.

Yukarıdaki belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan Bodrum Ticaret Odası kamu kurum ve kuruluşu sayılmadığından tahsisin mümkün olmadığı değerlendirilmiştir. Şöyle ki, 1982 Anayasası’nda (129/2 ve 135) kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu başlı başına bir kuruluş olarak kabul edilmiştir. Anayasanın bu meslek kuruluşlarını sadece ve doğrudan doğruya “kamu kurumu” olarak

belirlemeyip, “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” olarak nitelendirmesi, Anayasanın bu kurumlara kamu kurumları kategorisi içerisinde yer vermediği şeklinde değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan, imar planında Belediye Hizmet Alanı olarak ayrılmış taşınmazın Meclis kararı ile hizmet binası olarak kullanılmak üzere Bodrum Ticaret Odasına tahsis edilmesi 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3 üncü maddesine de aykırıdır. Kanunun 3 üncü maddesinde, “*Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz.*” hükmü yer almaktadır.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 5 inci maddesine göre, Belediye hizmet alanı; Belediyelerin görev ve sorumlulukları kapsamındaki hizmetlerinin götürülebilmesi için gerekli itfaiye, acil yardım ve kurtarma, ulaşımaya yönelik transfer istasyonu, araç ve makine parkı, bakım ve ikmal istasyonu, garaj ve triyaj alanları, belediye depoları, asfalt tesisi, atık işleme tesisi, zabıta birimleri, mezbaha, ekmek üretim tesisi, pazar yeri, idari, sosyal ve kültürel merkez gibi mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan tesisler ile sermayesinin yarından fazlası belediyeye ait olan şirketlerin sahip olduğu tesislerin yapılabileceği alandır.

İmar planında Belediye Hizmet Alanı olarak ayrılmış taşınmazın Ticaret Odasının hizmet binası olarak kullanılmak üzere BTO'ya tahsisi 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3 üncü maddesine ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 5 inci maddesine de uygun değildir.

Belediyeye ait taşınmazların tahsisinde ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bodrum Ticaret Odasının kamu kurumu niteliğinde bir meslek odası olması ve bu konudaki talebi de dikkate alınarak Belediye Meclisi tarafından söz konusu taşınmaz üzerinde hizmet binası yapılmak ve hizmet binası olarak kullanılmak üzere Bodrum Ticaret Odasına tahsis edilmiştir. Bu konuda gerek tahsis işlemi ile ilgili olarak gerekse imar mevzuatı ile ilgili olarak yapılması gereken işlemler Belediyemizce başlatılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Bodrum Ticaret Odasının kamu kurumu niteliğinde bir meslek odası olması ve bu yöndeki talebi de dikkate alınarak, Belediye Meclisinin kararı üzerine Bodrum Ticaret Odasına tahsis edildiği belirtilmiş, bulgu konusu tespitinin doğruluğu kabul edilerek gerek tahsis işlemi ve gerekse imar mevzuatı ile ilgili olarak

yapılması gereken işlemlerin başlatılacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, Belediyeye ait taşınmazların tahsisinde ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi hususunun yerine getirilip getirilmediği izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 9: Belediye Taşınmazının Mevzuata Aykırı Olarak Derneğe Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti Bodrum Belediyesine ait taşınmazın Encümen Kararı ile Toplumsal Eğitim ve Gelişim Derneğine tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre, belediye meclisinin görevleri arasında da taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek bulunmaktadır.

Kanunun 15 inci maddesine göre, belediyeler, meclis kararıyla, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir.

5393 sayılı Kanunun "*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*" başlıklı 75 inci maddesinde ise;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür" hükmü yer

almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47 nci maddesinde ise;

"Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, eğitim amacıyla taşınmaz tahsis edilebilmesi için Kanunun 15 inci maddesine göre, tahsis amacının dışında kullanılmamak kaydıyla;

- Meclis kararı alınması,
- Eğitimi geliştirecek proje bulunması,
- İçişleri Bakanlığının onayının alınması,

Gerekmektedir.

Taşınmaz tahsisi Kanunun 75 inci maddesine göre yapılacak ise;

- Meclis kararı alınması
- Tahsisin mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılması,
- Tahsis süresinin 25 yılı geçmemesi

Gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Toplumsal Eğitim ve Gelişim Derneğinin topluma ve kamuya faydalı işlerde kullanmak, sosyal, kültürel ve akademik yönden gelişimlerini sağlamak üzere ücretsiz ve gönüllü destek vermek amacıyla taşınmaz tahsisi talep eden dilekçesi üzerine 2017/1040 sayılı Encümen Kararı ile belediyeye ait taşınmazın Toplumsal Eğitim ve Gelişim Derneğine 3 yıl süre ile aylık 110 TL ücretle tahsis edilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Tahsis yapılan taraf kamu kurum ve kuruluşu olmadığından Kanunun 75 inci maddesine göre Derneğe taşınmaz tahsisi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Kanunun 15 inci maddesine göre eğitim amacıyla yapılacak tahsislerde tahsis yapılan tarafın kamu idaresi olması şartı bulunmamakla birlikte bu kez Kanunun 15 inci maddesine göre alınması gereken meclis kararının alınmadığı, eğitimi geliştirecek proje

sunulmadığı ve İçişleri Bakanlığının onayının alınması gerekirken alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülkiyeti Belediyemize ait olan bir taşınmaz Toplumsal Eğitim ve Gelişim Derneği tarafından topluma ve kamuya faydalı işlerde kullanılmak, sosyal, kültürel ve akademik yönden gelişimlerini sağlamak üzere ücretsiz ve gönüllü destek vermek amacıyla taşınmaz tahsisi talep edilmiş, Belediye Encümeni tarafından da bu konuda toplumsal ve kamusal bir hizmet söz konusu olduğu dikkate alınarak aylık 110 TL ücretle tahsis kararı alınmıştır. Bu konuda denetim raporunda belirtilen eksiklikler giderilecek ve yapılması gereken işlemler yerine getirilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu yapılan tespiti kabul ederek gereğinin yapılması noktasında işlemlere başlanacağını ifade etmiş olup, bulgu konusu tespitinin yerine getirilip getirilmediği ve devam edip etmediği izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 10: Belediye Taşınmazının Mevzuata Aykırı Olarak Vakfa Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti Bodrum Belediyesine ait taşınmazın encümen kararı ile Türk Eğitim Vakfına (TEV) tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre, belediye meclisinin görevleri arasında da taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek bulunmaktadır.

Kanunun 15 inci maddesine göre, belediyeler, meclis kararıyla, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir.

5393 sayılı Kanunun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesinde ise;

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür” hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47 nci maddesinde ise;

“Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, Kanunun 15 inci maddesi kapsamında eğitim amacıyla taşınmaz tahsis edilebilmesi için, tahsis amacının dışında kullanılmamak kaydıyla;

- Meclis kararı alınması,
- Eğitimi geliştirecek proje bulunması,
- İçişleri Bakanlığının onayının alınması,

Gerekmektedir.

Taşınmaz tahsisi Kanunun 75 inci maddesine göre yapılacak ise;

- Meclis kararı alınması
- Tahsisin mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılması,
- Tahsis süresinin 25 yılı geçmemesi

Gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Türk Eğitim Vakfının (TEV) dilekçesi üzerine 2017/1111 sayılı

Encümen Kararı ile belediyeye ait taşınmazın Türk Eğitim Vakfı (TEV) bağışçalarına ve bursiyerlerine hizmet vermek amacıyla Bodrum ilçesinde yeni bir şube açmak için 3 yıl süre ile aylık 110 TL ücretle tahsis edilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Türk Eğitim Vakfının (TEV) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar arasında bulunmakla ve yapılacak hizmetin sağladığı toplumsal fayda kamu hizmeti niteliği taşımakla birlikte tahsis yapılan taraf kamu kurum ve kuruluşu olmadığından Kanunun 75 inci maddesine göre Vakfa taşınmaz tahsisi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Kanunun 15 inci maddesine göre eğitim amacıyla yapılacak tahsislerde tahsis yapılan tarafın kamu idaresi olması şartı bulunmamakla birlikte bu kez Kanunun 15 inci maddesine göre alınması gereken meclis kararının alınmadığı, eğitimi geliştirecek proje sunulmadığı ve İçişleri Bakanlığının onayının alınması gerekirken alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Mülkiyeti Belediyemize ait olan bir taşınmaz, Türk Eğitim Vakfı tarafından bağışçalarına ve bursiyerlerine hizmet vermek amacıyla talep edilmiş, Belediye Encümeni tarafından da bu konuda Türk Eğitim Vakfının Bakanlar kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar arasında bulunması ve taşınmazda yapılacak hizmetin sağladığı toplumsal faydanın kamu hizmeti niteliği taşıması hususları da dikkate alınarak aylık 110 TL ücretle tahsis kararı alınmıştır. Bu konuda denetim raporunda belirtilen eksiklikler giderilecek ve yapılması gereken işlemler yerine getirilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu yapılan tespiti kabul ederek gereğinin yapılması noktasında işlemlere başlanacağını ifade etmiştir.

Bu bağlamda, bulgu konusu tespiti ilişkin olarak, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75 inci maddesine göre taşınmaz tahsislerinde tahsis yapılan tarafın kamu kurum ve kuruluşu olup olmadığı; eğitim amacıyla yapılacak tahsislerde ise mezkur kanunun 15 inci maddesine göre tahsis yapılan tarafın kamu idaresi olması şartı bulunmamakla birlikte bu kez alınması gereken meclis kararının alınıp alınmadığı, eğitimi geliştirecek proje sunulup sunulmadığı ve İçişleri Bakanlığının onayının alınıp alınmadığı hususları izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 11: Bedelsiz Devredilen Taşınmazlar İçin Tapu Kütüğüne Şerh Konulmaması

Bedelsiz devredilen taşınmazlar için mevzuat gereğince amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması gerekirken bu hususa riayet

edilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; kamu idarelerinin, ihtiyaç fazlası taşınurları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 12 nci maddesinde;

“Özel bir hüküm olmaması durumunda, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere kamu idareleri, Kanununun 45 inci maddesine göre, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları, görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla bedelsiz olarak birbirlerine devredebilirler.

Özel hükümler, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesine göre, öncelikle uygulanır.

Kamu idarelerine devredilen bu taşınmazlar, hizmetin devamı süresince kullanılabilir. Ancak bu taşınmazların devir amacının ortadan kalkması veya amacına uygun kullanılmaması halinde, maliki kamu idaresince geri alınabilir.

Devir amacının ortadan kalkması halinde geri alma işlemi, adına devir yapılan idarenin isteği üzerine de, devreden malik kamu idaresi tarafından yapılabilir.

Devir yetkisi taşınmazın maliki kamu idaresine aittir. Hazineye ait taşınmazların devir yetkisi ise, özel bir hüküm olmadıkça Bakanlığa aittir.” düzenlemesi ile,

Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde;

“Bedelsiz devredilen taşınmazın tapu kütüğüne; "Bu taşınmazın mülkiyeti ..... (bu boşluğa, devir eden kamu idaresinin ismi yazılır)'e/a ait iken, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince; ..... (bu boşluğa, taşınmazın hangi kamu hizmetinde kullanılacağı yazılır)'de/da kullanılmak kaydı ile ..... (bu boşluğa, kendisine devir yapılan kamu idaresinin adı yazılır)'e/a bedelsiz olarak devredilmiştir. Bu taşınmaz devir amacı dışında kullanılamaz ve aynı amaçla dahi olsa üçüncü

kişilere devredilemez. Devir amacına uygun olarak kullanılmadığının tespiti veya üçüncü kişilere devredilmesi hâlinde, eski maliki kamu idaresinin talebi üzerine, devralan kamu idaresinin muvafakatına veya her hangi bir hükme gerek olmaksızın tapu idaresince devreden kamu idaresi adına resen tescil edilir." şeklinde şerh konulur." düzenlemesi yer almaktadır.

Yapılan incelemede, 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1 inci maddesine göre oluşturulan devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonunun görevinin sona erdiği tarihten sonra taşınmazlar ile ilgili ortaya çıkabilecek hatalı devir ve paylaşırma işlemlerinin 5018 sayılı Kanunun 45 inci ve 5393 sayılı Kanunun 75/d maddesine göre ilgili belediyeler arasında yetkili kurulların kararı ile gerekli düzeltme ve devir işlemlerinin yapıldığı, ancak 5018 sayılı Kanunun 45 inci ve 5393 sayılı Kanunun 75/d maddesine göre yapılan bedelsiz devir işlemlerinde tapu kütüğüne şerh konulması şartının yerine getirilmediği anlaşılmıştır.

Taşınmazların devir amacı dışında kullanılmaması veya üçüncü kişilere devredilmemesi için tapu kütüğüne şerh konulmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; "6360 sayılı yasa gereğince devredilen taşınmazlar dışında kalan ve 5018 sayılı yasanın 45 inci ve 5393 sayılı yasanın 75/d maddelerine göre Muğla Büyükşehir Belediyesine bedelsiz olarak devredilen taşınmazların devir amacı dışında kullanılmaması veya üçüncü kişilere devredilmemesi için tapu kütüğüne gerekli olan şerhler konulacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Muğla Büyükşehir Belediyesi'ne bedelsiz olarak devredilen taşınmazlar hakkında taşınmazın devir amacı dışında kullanılmaması veya üçüncü kişilere devredilememesi için tapu kütüğüne gerekli şerhlerin düşülmediğini ancak bundan sonra bu şerhlerin düşüleceğini ifade etmek suretiyle bulgu konusu tespiti kabul etmiştir.

Buna göre kamu idaresinin taşınmazların bedelsiz devri ile ilgili olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 12 ve 13 üncü maddeleri gereğince tapuya şerh işlemlerinin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin işlemleri izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 12: Belediye Taşınmazlarının Satışında Taşınmaz Bedeli Dışında Tellallık Harcı ile İlan Bedeli Adı Altında Ayrıca Tahsilat Yapılması

Belediyeye ait taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale suretiyle satışında, müşteriden ihale bedeli dışında tellallık harcı ile ihale ilan bedelinin de tahsil edildiği görülmüştür.

2886 sayılı Kanunun 57 nci maddesine göre, satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin 15 gün içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması, diğer giderleri ödemesi gerekmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun tellallık harcının konusunu belirleyen 67 nci maddesinde, *“Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelere ait hal, balıkthane, mezar yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul veya gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı tellallık harcına tabidir.”* hükmü ile aynı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında, *“Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzelkişiler ödemekle mükellefler.”* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsul satışından tellallık harcının alınabilmesi için satışın, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkthane, mezar yerlerinde ya da ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde yapılması gerekmekte olup harcın mükellefi, mal ve mahsulleri satılan gerçek veya tüzelkişilerdir.

Buna göre, belediyeye ait hal, balıkthane ve mezar yerleri dışında ve belediye münadisi veya tellalı bulundurulmaksızın belediyenin kendi satış mahallerinde yapacakları müzayedelerden tellallık harcının aranılmayacağı tabiidir.

Diğer taraftan, 2886 sayılı Kanunun 17 nci maddesine göre yapılan ihaleler için yapılacak ilanlara ilişkin harcamaların belediyenin bütçesi içinde tarifeye bağlı ödeme olarak yapıldığından belediyeye ait bir gider olup karşı taraftan ayrıca tahsil edilmemesi gerekmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tâbi satışlarda taşınmaz ihale bedeline ilaveten Katma Değer Vergisi ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu gereğince tahsil edilmesi gereken

ihale kararına ilişkin damga vergisi dışında ihale kapsamında tellallık harcı veya ilan bedelinin tahsil edilmemesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemize ait taşınmazların 2886 sayılı yasaya göre ihale suretiyle satılması sırasında Belediyemizce önceki tarihlerde müşteriden tellallık harcı ve ilan bedeli tahsil edilmekte ise de; daha sonra bu hatalı uygulamadan vazgeçilmiş olup, uzun süredir bu konuda herhangi bir tahsilat yapılmamaktadır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Belediyeye ait taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na göre ihale suretiyle satılması halinde müşteriden tellallık harcı ve ilan bedeli alınmasına ilişkin hatalı uygulamadan vazgeçildiği belirtilerek bulgu konusu tespit doğruluğu kabul edilmiştir. Her ne kadar yapılan yanlış uygulamadan vazgeçildiği ifade edilmiş olsa da bahsi geçen husus izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 13: Ecrimisillerin Geriye Doğru 5 Yıl İçin İstenilmemesi

Bodrum Belediyesince düzenlenen ecrimisil tespit tutanakları, komisyon kararları ile ecrimisil ihbarnamelerinin incelenmesi sonucunda; işgalen kullanılan taşınmazlar için tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere bedel tespit komisyonunca ecrimisil tespit ve takdir edilmesi gerekirken 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un yürürlüğe girdiği 30 Mart 2014 (mahalli idareler genel seçim tarihi) tarihine kadar yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinde, “2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesinde;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz(1) malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru

aranmaz.

Ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanır. Ecrimisil füzuli şağil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmüne göre, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları için de uygulanacağından, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesinde yer alan ecrimisil tespitlerinin geriye doğru beş yıl için yapılması hususuna uyulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtildiği üzere eksik yapılan ecrimisil tahakkukları yapılmaya başlanmış olup takibi sağlanacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu yapılan tespit kabul edilerek eksik ecrimisil tahakkuklarının yapılmaya başlandığı ifade edilmiş olmakla birlikte, bahsi geçen husus izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 14: İşgal Edilen Belediye Taşınmazlarının Tahliyesine Yönelik İşlem Tesis Edilmemesi

İşgal edilen ve ecrimisil alınan Belediye taşınmazlarının tahliyesine yönelik işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinde, “2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesinde;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden, bu Kanununun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şağilin kusuru aranmaz.

Ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanır. Ecrimisil fuzuli şağil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır.

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükmüne göre, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları için de uygulanacağından, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesine göre işgal edilen taşınmazın tahliye edilmesine ilişkin hükme uyulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bu konuda daha önce işgal edilen Belediyemiz taşınmazlarının bazılarının tahliyesine yönelik işlem tesis edilmemiş ise de; Belediyemizce bu konuda yeni bir araştırma ve inceleme başlatılmış olup, bu araştırma ve inceleme sonunda tespit edilecek bu türdeki tüm taşınmazların tahliyesi için gerekli işlemler tesis edilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu tespitin doğruluğu kabul edilmiş olmakla ve bu konuda bazı taşınmazların tahliyesine yönelik işlem tesis edildiği ve gerekli araştırmalar ve incelemelerden sonra 2886 sayılı Kanun gereği tahliye edilmesi gereken başka taşınmazların da varlığının tespiti halinde bunların tahliyesi için de gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiş olmakla birlikte, bahsi geçen bulgu konusu husus izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 15: Kalkınma Ajansı Paylarının Bir Önceki Yıl Gerçekleşen Bütçe Gelirleri Esas Alınarak Hesaplanmaması

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca belediye bütçesinden Kalkınma Ajansına aktarılması gereken payın hatalı hesaplandığı görülmüştür.

5449 sayılı Kanunun “*Gelirler ve yönetilecek fonlar*” başlıklı 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan hüküm gereğince bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile

genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay, kalkınma ajansının gelirleri arasında düzenlenmiştir.

Ayrıca Bakanlar Kurulunun belediyeler için belirlenen oranı yarısına kadar indirmeye yetkili olduğu ilgili madde kapsamında hüküm altına alınmıştır. Bu yetki doğrultusunda Bakanlar Kurulu 2011/2168 sayılı Kararının 1 inci maddesinde “*Belediyelerin, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanununun 19 uncu maddesi uyarınca bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları payların oranı binde beş olarak belirlenmiştir.*” düzenlemesi yapılmıştır.

Buna göre, Bodrum Belediyesi bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere binde beş oranında Kalkınma Ajansına pay aktarımı sağlamalıdır.

Yapılan incelemede Bodrum Belediyesi tarafından 2017 yılı için aktarılması gereken pay tutarının hesaplaması işleminde bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirlerini (2016) esas almak yerine 2015 Yılı Kesin Hesabında yer alan tutarlar dikkate alınarak hesaplama yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsedilen pay ilgili ajans tarafından hesaplanarak İller Bankasına bildirilmekte ve İller Bankası payından mahsuben kesilmesi sağlanmaktadır. Yapılan süreçle ilgili ajans tarafından Belediyeye bilgi verilmemektedir. Ajans tarafından sehven seçilen yıl geliri nedeniyle yanlış hesaplanan payın düzeltilmesi amacıyla gerekli yazışma ve işlem başlatılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak payın aktarılacağı yıl 2017 yılı olduğuna göre, bir önceki yıl gerçekleşen bütçe geliri 31.12.2016 tarihi itibarıyla 800-Bütçe Gelirleri Hesabının alacak bakiyesi tutarıdır. Bu tutar 31.12.2016 itibarıyla belli olduğundan sonradan değişme imkânı da yoktur. Dolayısıyla payın aktarılacağı Haziran ayının sonuna kadar payın hesaplanmasına esas bir önceki yıl gerçekleşen bütçe geliri tutarı da bellidir. Belediyenin cari yıl bütçesinden pay aktarıldığından payın aktarıldığı yıldan bir önceki yılın gerçekleşen bütçe gelirlerinin alınması kanuni bir zorunluluktur. Bu itibarla, söz konusu payın hesabında bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri yerine iki önceki yılın gelirlerinin alınması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında sehven seçilen yıl geliri nedeniyle yanlış hesaplanan payın

düzeltilmesi amacıyla gerekli yazışma ve işlem başlatıldığını belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 16: Kamulaştırılan, Devir ve Ferağ Edilen Taşınmazlara İlişkin Bilgilerin Tapu İdaresinden Alınmaması

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 39 uncu maddesi uyarınca belediyelerin kendileri tarafından gerçekleştirilen kamulaştırma işlemlerinde kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh etmeleri gerekmektedir.

Diğer taraftan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10 uncu maddesi, tapu idaresine belediye dışındaki diğer kamu idareleri tarafından gerçekleştirilen kamulaştırma ve devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 30 uncu maddesinde ise; *“Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.”* düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde emlak vergisine konu taşınmazın kamu kurumları tarafından kamulaştırılması halinde kamu kurumları, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde bu vergiden muaf oldukları için mükellefiyet ortadan kalkmaktadır. Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde ise kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden cezalı emlak vergisi tarh edilecektir. Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulmuş olup Tapu Daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirmekle yükümlü tutulmuştur. Kamulaştırma, devir ve ferağ işlemleri nedeniyle emlak vergisinin mükellefi ve sorumlusu değişmekte, cezalı emlak vergisi tarhı söz konusu olabilmektedir. Ayrıca vergiye konu emlakın bu vergiden muaf kamu idareleri tarafından kamulaştırılması halinde ise muafiyet söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle kamulaştırma,

devir ve ferağ gibi nedenlerle emlak vergisiyle ilgili işlemlerin mevzuata uygun olarak yapılabilmesi için gerekli bilgilerin belediye tarafından başta tapu idareleri olmak üzere diğer kurum ve kişilerden alınması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen hükümler çerçevesinde kamulaştırma, devir ve ferağ işlemleriyle ilgili bilgilerin emlak vergisi açısından belediye tarafından ilgili kurum ve kişilerden istenilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bu konuda daha önce Belediyemizce eksik bırakılan tüm iş ve işlemler tesis edilecek ve Bodrum Tapu İdaresinden alınarak eksiklik giderilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 17: Asgari Ücret Destek Tutarlarının Hazineye Gönderilmemesi

Bodrum Belediyesi tarafından yüklenicilere yapılan hakediş ödemelerinden kesilen asgari ücret desteği tutarlarının, genel bütçeye gelir kaydedilmesini sağlamak üzere Malmüdürlüğünün hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na 14.01.2016 tarihinde eklenen geçici 68 inci maddenin birinci fıkrasıyla, madde kapsamına giren işverenlerin çalışanları için bildirdikleri toplam prim ödeme gün sayısının günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın, Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilmek suretiyle Hazine tarafından karşılanacağı belirtilmektedir.

68 inci maddenin 8 inci fıkrasında ise; “4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilir.” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hususla ilgili Sosyal Güvenlik Kurumunca yayımlanan 87838906-78 sayılı ve “Asgari Ücret Desteği” konulu Genelge’nin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında “Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde;

hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağına anlaşılması halinde bir önceki hakedişten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.” denilmektedir.

İlgili maddenin 4 üncü fıkrasında da “*Hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır...”* denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda, hakedişlerden kesinti yapılarak emanet hesaplara alınan 2017 yılsonu itibariyle toplam 1.467.326,87 TL’lik tutarın Malmüdürlüğü hesabına aktarılması için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen tutar Belediyemizin mali gücünün yetersiz olması nedeniyle ödenememiştir. Bilindiği üzere ilçemiz turizm ve turizme bağlı yan kollar ile geçimini sürdüren bir yerleşim yeridir. 2017 yılında komşu ülkelerde yaşanan olumsuzluklar ve maddi kayıplı deprem nedeniyle turizmde düşüş yaşanmıştır. Yaşanan düşüş mükelleflerin ödeme gücünü etkilemiş ve Belediyeye karşı sorumluluklarını zamanında yerine getirememesine neden olmuştur. Dolayısı ile Belediyemizde diğer kurum ve kuruluşlara karşı sorumluluklarını yerine getirememiştir. Bu nedenle ödenemeyen tutar en kısa zamanda ödenmeye çalışacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 18: Otopark Yönetmeliği Uyarınca Nakden Tahsil Edilen Bedellerin Büyükşehir Belediyesine Aktarılmaması

Belediye tarafından otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanunu’nun 37 nci maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25’i yapı ruhsatının verilmesi sırasında nakden tahsil edilmesine rağmen söz konusu tutarlar otopark ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Muğla Büyükşehir Belediyesine gönderilmemiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "*Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları*" başlıklı 7 nci maddesinde büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işletirmek veya ruhsat vermek sayılmıştır.

Aynı Kanunun 27 nci maddesinde düzenlenen; "*İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılamaz.*" amir hükmünün de açıkça belirttiği gibi ilçe belediyelerinin, Otopark Yönetmeliği'ne göre tahsil ettikleri otopark gelirlerini, tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyelerine aktarma yükümlülükleri vardır.

Ayrıca Otopark Yönetmeliği'nin "*Genel Esaslar*" başlıklı 4 üncü maddesinin Ek Üçüncü Paragrafında "*...Otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanununun 37 nci maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25'i yapı ruhsatının verilmesi sırasında nakden, kalan %75'i ve arsa payı ise belediyesince veya il özel idaresince parselin otopark ihtiyacı karşılandıktan en geç doksan gün sonra o yıla ait miktarlara göre değerlendirilerek tahsil edilir...*" düzenlemesi yapılmıştır.

Bu bağlamda, Bodrum Belediyesi tarafından otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanunu'nun 37 nci maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25'i yapı ruhsatının verilmesi sırasında 2017 yılı için toplam 1.209.474,16-TL nakden tahsil edilmesine karşın tahsil edilen söz konusu tutarlar 45 gün içerisinde Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gerekirken 2017 yılı içerisinde bu tutarlara ilişkin herhangi bir gönderim söz konusu olmamıştır. Tespit edilen tutarların otopark ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda belirtilen tutar Belediyemizin mali gücünün yetersiz olması nedeniyle ödenememiştir. Bilindiği üzere ilçemiz turizm ve turizme bağlı yan kollar ile geçimini sürdüren bir yerleşim yeridir. 2017 yılında komşu ülkelerde yaşanan olumsuzluklar ve maddi kayıplı deprem nedeniyle turizmde düşüş yaşanmıştır. Yaşanan düşüş mükelleflerin ödeme gücünü etkilemiş ve Belediyeye karşı sorumluluklarını zamanında yerine getirememesine neden olmuştur. Dolayısı ile Belediyemizde diğer kurum ve kuruluşlara karşı sorumluluklarını yerine getirememiştir. Bu edenle ödenemeyen tutar en kısa zamanda

ödenmeye çalışacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 19: Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi

Bodrum Belediyesi tarafından üçüncü kişilere kiraya verilen taşınmazlardan elde edilen kira gelirleri içinde yıllık olarak peşin tahsilat bulunduğu halde, içinde bulunulan ayın sonraki aylarında tahakkuk ettirilmesi gereken kısmının 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gereken kısmının ise 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 288 inci maddesine göre, peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak, tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Bodrum Belediyesi tarafından üçüncü kişilere kiraya verilen taşınmazlardan elde edilen kira gelirleri ile ilgili yukarıda açıklanan muhasebe kayıtlarının yapılmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Peşin tahsil edilen gelirlerin içinde bulunulan aya ait olmayan kısmının ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına veya 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen hesabın yönetmelik hükümlerine uygun çalıştırması ve mali tablolara geçirilerek izlenmesi sağlanmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi tarafından gerçekleştirilen düzeltici işlem 2017 yılı mali rapor ve tablolarındaki yanlışlığı ortadan kaldırmamış olup peşin tahsil edilen gelirlerin içinde bulunulan aya ait olmayan kısmının ilgisine göre 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına veya 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekliliği 2017 yılı mali rapor

ve tablolarında yerine getirilmemiştir. Ayrıca kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edildiğini ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 20: İlk Madde ve Malzemeler Hesabında Bulunan Malzemelerin Zamanında Giderleştirilmemesi

Bodrum Belediyesinin 2017 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının incelenmesi neticesinde; muhasebe birimlerince en çok üçer aylık dönemler itibarıyla yapılması gereken 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabında bulunan malzemelerin giderleştirme işlemlerinin yılsonunda tek seferde giderleştirmek suretiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında; *“Taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedilir.”* düzenlemesi ile Yönetmeliğin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında ise; *“Muhasebe kayıtlarında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.”* düzenlemesi yer almaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 2 nci maddesinin birinci fıkrasında da belirtildiği üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ilgili Yönetmeliğin kapsamı içerisinde yer almakta olup mevzuat hükümlerini yerine getirmesi gerekmektedir. Denetlenen kamu idaresi, üç ayı geçmemek üzere üst yöneticinin belli edeceği sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesini en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine göndermelidir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 116 ncı maddesi gereği tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak, 630-Giderler Hesabına borç

kaydedilmesi gerekir.

Sonuç olarak, Bodrum Belediyesinin 2017 yılı mali rapor ve tablolarının incelenmesi neticesinde; kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin, üç ayı geçmeyecek şekilde en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmediği, bu itibarla en geç üçer aylık dönemler halinde 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabından çıkış işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen hesabın yönetmelik hükümlerine uygun çalıştırılması ve mali tablolara geçirilmesi sağlanarak gerekli hassasiyet gösterilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 21: Gecekondu Kanunu Gereğince Oluşturulan Fon Gelirlerinin Ayrı Bir Hesapta İzlenmemesi

Bodrum Belediyesinin 2017 yılı hesabının incelenmesi sonucunda; Belediye tarafından Banka nezdinde ayrı bir Gecekondu Fon Hesabının açılmadığı ve açılması gereken bu banka hesabında izlenmesi gereken tutarın belediyenin cari hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

30.07.1966 tarih ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun “*Fonların Teşkili ve Kullanılması*” başlıklı 12 nci maddesinde, bu Kanundaki hizmetlerin yürütülebilmesi için maddede belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; Bodrum Belediyesinin yukarıda bahsi geçen Kanun hükmü kapsamında 2017 yılı içinde toplam 3.492.956,85 TL gelir elde ettiği, bu gelirleri banka nezdinde açacağı ayrı bir gecekondu fon hesabında izlemediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsedilen hesap açılmış olup tahsil edilen gelir bu hesapta takip edilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen hesabın açılmış olduğunun

belirtilmesine karşın söz konusu hesap 2018 yılında açılmış ve kullanılmaya başlanmıştır 2017 yılı içerisinde bu kapsamda elde edilen toplam 3.492.956,85 TL'lik gelir bu hesapta izlenmemiştir.

BULGU 22: Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği Gereğince Ambalaj Atıklarının Toplanması İçin Yetki Verilen Şirketlerden Herhangi Bir Bedel Alınmaması

5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyelere çevrenin korunması amacıyla yapılması gereken görevler yüklemiştir. Bu kapsamda ambalaj atıklarının toplanması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak belediyelerin temel bir görevi ve imtiyaz hakkıdır. Kamu idaresinde, ambalaj atıklarının ilgili mevzuat uyarınca toplanması için verilen imtiyaz hakkının ihale yapılmadan, rekabet sağlanmadan ve herhangi bir bedel alınmadan çevre lisansına sahip şirketlere protokol yapılarak verildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmanın belediyenin yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8 inci, 11 inci ve 12 nci maddelerine dayanılarak hazırlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 24.08.2011 tarih ve 28035 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Mezkûr Yönetmeliğin "*Belediyelerin görev ve yetkileri*" başlıklı 8 inci maddesinde belediyelerin ambalaj atığını toplamak veya toplattırmak, bu iş için toplama ayırma tesisi kurmak veya kurdurmak, işletmek veya işletirmek konularında görevli ve yükümlü olduğu belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu Yönetmeliğin "*Ambalaj atıklarını ayrı toplama sistemi*" başlıklı 24 üncü maddesinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesi kapsamında, belediyelerin ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasından sorumlu olduğu, bu işi kendisinin yapacağı veya sözleşme imzaladığı çevre lisanslı/geçici faaliyet belgeli toplama-ayırma tesisleri ile gerçekleştireceği hüküm altına alınmıştır.

Ambalaj atıklarının toplanması hususunda gerek 5393 sayılı Kanun gerekse yukarıda belirtilen Yönetmelik hükümlerine göre belediyeler hem yetkilidir hem de imtiyaz hakkı sahibidir.

Yapılan incelemede; Bodrum Belediye sınırları içerisindeki ambalaj atığı toplama hakkının kamu idaresi tarafından herhangi bir ihale yapılmadan, rekabet ve eşit muamele ilkeleri sağlanmadan üç farklı şirkete protokol imzalanması suretiyle bedelsiz verildiği görülmüştür.

Bodrum Belediyesi ile ilgili şirketler arasında yapılan 3 farklı protokol söz konusu olup bilgiler şu şekildedir:

1- TEM-ÇEV arasında 07.02.2014 tarihinde imzalanan ve 03.02.2019 tarihine kadar geçerli olan sözleşme,

2- BOD-ÇEV ile 07.02.2014 tarihinde imzalanan ve 03.02.2019 tarihine kadar geçerli olan sözleşme,

3- ÇEVRECİ GERİ KAZANIM ile 24.05.2017 tarihinde imzalanan ve 23.05.2022 tarihine kadar geçerli olan sözleşme,

Bu bağlamda, söz konusu şirketlere ambalaj atıklarının toplanması konusunda imtiyaz hakkı verilmiş olmasına karşın herhangi bir bedel tahsil edilmemiştir. Ambalaj atığı toplama imtiyazı verilen şirketlerin toplamış olduğu kağıt-karton atıklarını piyasada faaliyet gösteren firmalara satması karşılığında gelir elde etme durumu söz konusudur. Mevcut durumda, ilgili firma toplanan atıkları satarak gelir elde etmekte, bunun karşılığında imtiyaz hakkı aldığı kamu idaresine herhangi bir bedel ödememektedir.

Ambalaj atıklarının toplanması konusunda imtiyaz hakkının kamu idaresi tarafından belli sürelerle başka bir şirkete devredilebilmesi için, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyenin Gümüşlük Mahallesi, Koyunbaba Mahallesi, Gündoğan Mahallesi, Farilya Mahallesi, Küçükçük Mahallesi, Yalıkavak Mahallesi, Dirmil Mahallesi, Geriş Mahallesi sınırları içerisinde Bodrum Belediyesi Başkanlığı Koordinatörlüğünde, 24/08/2011 tarihli Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca, kullanılmış ambalajların (cam, metal, plastik, içecek kartonları, kağıt ve karton) kaynağında evsel atıklardan ayrı toplanması ve değerlendirilmesi işlemlerini yürüten ADEM KEPENEK-ÇEVRECİ GERİ KAZANIM’a ; ekte bulunan 26.12.2017 tarih ve 2017/3238 sayılı Encümen Kararı ile 2886 sayılı Kanuna göre ihale hazırlanıncaya kadar, 31 Aralık 2017 tarihine kadar 2017 mali yılı için aylık cironun % 4 ü oranında ücret alınması, 2018 yılı için de her ay aylık

cironun % 4 ü oranında ücretin aylık olarak Belediyemize ödenmesi kararlaştırılmıştır. 2017 ve 2018 yılı ocak ve şubat aylarına ait tahsilat makbuzları ekte sunulmuştur.

Belediyemizin Kumbahçe, Umurca, Tepecik, Yeniköy, Çarşı, Türkkuyusu, Yokuşbaşı, Eskiçeşme, Gümbet, Cevatşakir, Torba, Cumhuriyet, Konacık, Çırkan, Bitez, Ortakent-Yahşi, Göltürkbükü, Küçükçük, Yakaköy, Turgutreis, Dağbelen, Gürece, İslamhaneleri, Akyarlar, Akçaalan, Bahçelievler, Dereköy, Karabağ, Peksimet Mahalleleri sınırları içerisinde Bodrum Belediyesi Başkanlığı Koordinatörlüğünde, 24/08/2011 tarihli Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca kullanılmış ambalajların (cam, metal, plastik, içecek kartonları, kağıt ve karton) kaynağında evsel atıklardan ayrı toplanması ve değerlendirilmesi işlemlerini yürüten TEM-ÇEV Tem. Çevre Geri Dönüşüm Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi'ne, 24/08/2011 tarihli Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca toplanması işi ile ilgili olarak; 26.12.2017 tarih ve 2017/3239 sayılı Encümen Kararı ile 2886 sayılı Kanuna göre ihale hazırlanıncaya kadar, 31 Aralık 2017 tarihine kadar 2017 mali yılı için aylık cironuzun % 4 ü oranında ücret alınması, 2018 yılı için de her ay aylık cironuzun % 4 ü oranında ücretin aylık olarak Belediyemize ödenmesi kararlaştırılmış, firmanın itirazı üzerine 23.01.2018 tarih ve 278 sayılı Encümen Kararı ile yıllık bilançodaki yıllık karın % 4'ü oranında ücret tahsil edilmesi kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, TEM-ÇEV Tem. Çevre Geri Dönüşüm Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi'nin bulunduğu arazi özel şahıstan kendilerinin kiraladıkları bir arazi olup, ADEM KEPENEK- ÇEVRECİ GERİ KAZANIM'ın tesisinin bulunduğu arazi de Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait her yıl kiralanın bir arazi olduğundan, her iki arazinin de mülkiyeti Belediyemize ait olmadığı için 2886 sayılı Kanun'a göre ihale ile verilememiş, ambalaj atıklarını ihale yolu ile toplanan Belediye örnekleri incelenerek ve çıkan ambalaj atıkları hesap edilerek uygun bulunan bedel göz önünde bulundurularak Belediye Encümenimiz karar almıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi 2886 sayılı Kanun kapsamında olduğundan gelir getirici nitelikte olan ambalaj atıklarının toplanması işinde de 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacak şekilde iş ve işlemlerini ihale ile gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi ihale yapılmaksızın gerçekleştirdiği sözleşme ile ÇEVRECİ GERİ KAZANIM'a 24.05.2017'den 23.05.2022 tarihine kadar bu işi yapma yetkisi vermiş olup cevabında da ifade ettiği üzere encümen kararıyla aylık cironun %4'ü kadar ücretin belediyeye ödenmesini kararlaştırmış ve belli tutarda tahsilatlar da gerçekleştirmiştir. Bir başka firma olan

TEM-ÇEV ile de 07.02.2014 tarihinde imzalanan sözleşme gereği 03.02.2019 tarihine kadar bu işi yapma yetkisi söz konusu firmaya verilmiş olup 23.01.2018 tarihinde alınan encümen kararı ile bilançodaki yıllık karın %4'ü oranında bu TEM-ÇEV'den ücret alınması kararlaştırılmıştır. Sözleşme ile 07.02.2014 tarihinden itibaren 03.02.2019 tarihine kadar bu işi yapma yetkisi verilen BOD-ÇEV'e ilişkin kamu idaresi cevabında herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

Yukarıda ifade edilen firmalara amlalaj atıklarının toplanması yetkisi belirli bir ücret karşılığında verilmiş olsa da ihalesiz olarak böyle bir yetkinin verilmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir. 2886 sayılı Kanun rekabet ve eşit muamele ilkelerini temel ilkeleri arasında belirlemiş bir Kanun olup başka istekli olabilecek firmaların bu işi yapabilmelerinin önünün kesilmemesi gerekmektedir. Ayrıca yukarıda zikredilen yetki belgesine sahip firmalar ihale ile bu yetkiyi elde etmiş olsalar, kamu idaresine belki de daha fazla bir ücret ödemek zorunda kalacaklardır. Kaldı ki belediye encümenin ihale konusu yapılması gereken bir işe ilişkin ücret belirleme gibi bir yetkisi de yoktur.

Bu bağlamda, ambalaj atıklarının toplanması için yetki verilen şirketler 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale ile belirlenmelidir. Bulgu konusu tespitin gereğinin yapıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir.

BULGU 23: Evsel Katı Atık Ücreti Takip ve Tahsil İşlemlerinin Yerine Getirilmemesi

Kurum tarafından 13.05.2006 tarihinden itibaren alınması gereken evsel katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretine ait tarife 02.09.2016 tarihinde belirlenmiş ancak konuya ilişkin olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilâtın yapılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanunla değişik "İlkeler" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirlenme veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanununun 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinin on birinci fıkrasında da; "*Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettilmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır.*"

Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.” düzenlemesi yapılarak belediyelerin evsel katı atık dolayısıyla yapacakları harcamaların, bu hizmetten yararlanan kişilerden, yani kirlenmeye, evsel katı atıkların oluşmasına sebep olanlardan alınmasının bir zorunluluk olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1 inci maddesinde belediyelerin de dâhil olduğu birçok kamu kurum ve kuruluşunca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç, herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, 2872 sayılı Kanuna göre 13.05.2006 tarihinden itibaren belediyeler tarafından katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücret tarifesinin belirlenmesi ve bu ücretlerin kirlen tüm kişilerden alınması gerekirken, Belediye tarafından hiçbir tahakkuk kaydı yapılmamış olup bu bağlamda herhangi bir tahsilat da söz konusu olmamıştır. Kamu idaresi tarafından evsel katı atık toplama işine ilişkin, kirlen kişilere yapılan hizmetin karşılığı olarak belediye meclisince belirlenen ücret tarifesine uygun şekilde işlem tesis edilmelidir.

Kamu idaresi cevabında; “27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik” gereğince hazırlanan Bodrum Belediyesi 2016 Mali Yılına ait Evsel Katı Atık Tarifesi Raporu, 02.09.2016 tarih ve 2016-95 sayılı Belediyemiz Meclisi Kararıyla, Muğla Büyükşehir Belediyesinin 10.11.2016 tarih ve 437 sayılı kararıyla kabul edilmiş olup; 21.12.2016 tarih ve 853-29198 sayılı yazımız ile Muğla Su Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü’nden (MUSKİ) 2017 yılında su aboneleri olanların tahakkukunu girmek üzere, isimleri bildirilen Mali Hizmetler Müdürlüğü tahakkuk personellerine MUSKİ’nin tahakkuk sistemine katı atık tarife bedellerini giriş yapmaları için sistem arayüzlerinin açılması ve tahsili istenmiş olup, Muğla Büyükşehir Belediyesinin mezkur yönetmelik gereğince “Evsel Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücretlerinin hizmeti sunanlar ile hizmetten yararlanan veya yararlanacak olanlar arasında Hizmet Sözleşmesi yapılması zorunludur.” hükmü uyarınca sözleşmelerin tamamlanmasına müteakip tahakkuk ve tahsilat yapılabileceği bildirilmiştir. 10.03.2017 tarih ve 95929008-123-5174 sayılı yazımızla Kaymakamlık Makamı aracılığıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na sözleşmelerin ne şekilde imzalatılacağı sorulmuş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Belediye Atıklarının Yönetimi Şube Müdürlüğü’nün 19.04.2017 tarih ve 1042441 sayılı yazılarıyla “Mer’i mevzuata uygun olarak

evsel katı atık idaresinin uygun göreceği herhangi bir yöntem ile sözleşmenin yapılması Bakanlığımızca uygun görülmektedir.” denilmektedir. Müdürlüğümüz tarafından da ilan yoluyla vatandaşlarımız sözleşme imzalamaya davet edilmiş çok az sayıda vatandaş tarafından imzalanmıştır. Muğla Büyükşehir Belediyesinin tüm ilçelerinde de durum aynıdır. Turistik bir ilçe olmasından dolayı yazın daha kalabalık olan ilçemizin temizlik hizmetlerine harcanan büyük ücretlerin katı atık bedeli olarak tahsil edilmesi ve Belediyemizin yükünün hafifletilmesi Belediyemiz için de büyük önem arz etmektedir. Görüldüğü üzere, 2010 yılında çıkan mezkûr Yönetmelik aradan 8 yıl geçmesine rağmen uygulanamamakta, Bakanlık da her yıl en son 25.01.2018 tarih ve 30312 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’te de; “26/10/2011 tarihi itibarıyla bu Yönetmeliğe, tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik altyapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dâhil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2018 tarihine kadar bu Yönetmeliğe uyum sağlamakla yükümlüdürler.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi söz konusu tahsilatları yapmak amacıyla bir dizi yazışmada bulunmuş olmasına karşın Evsel Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücretlerinin hizmeti sunanlar ile hizmetten yararlanan veya yararlanacak olanlar arasında Hizmet Sözleşmesi yapılmaması zorunluluğu olmasından dolayı tahakkuk ve tahsilatlarını gerçekleştiremediğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, kamu idaresi 31.12.2018 tarihine kadar Yönetmeliğe uyum sağlama işlemlerini hızlandırarak kirleten kişilere bir nev’i hizmet niteliğinde olan evsel katı atık toplama işinden 2872 sayılı Kanun uyarınca tahsil edilmesi gereken bedelleri tahsil etme yoluna gitmelidir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediğinin takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 24: Banka Hesapları Arasındaki Aktarmalarda Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması

Yapılan incelemelerde, banka hesapları arasındaki para aktarımlarında 108-Diğer Hazır Değerler Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 57 nci maddesine göre, muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlar 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Aynı şekilde, muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenler 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına ve 102-Banka hesabına alacak, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına ve 102-Banka Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Banka hesapları arasındaki para aktarımlarında 108-Diğer Hazır Değerler Hesabının kullanılmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen hesap 2018 yılından itibaren kullanılmaya başlanmış olup takibi sağlanacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda 2018 yılında işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespit 2017 yılı mali rapor ve tablolarındaki hata ve eksiklikleri ortadan kaldırmamaktadır. Ayrıca bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 25: Toplu İş Sözleşmesinde İşçiler Tarafından Kurulacak Yapı Kooperatifine Arsa Verilmesine İlişkin Hüküm Bulunması

Bodrum Belediyesi ile Belediye İş Sendikası arasında akdedilen Toplu İş Sözleşmesinde arsa tahsisine ilişkin mevzuata aykırı düzenleme bulunduğu görülmüştür.

2016-2018 dönemini içeren Toplu İş Sözleşmesinin “*İşçi Meskenlerine Arsa Tahsisi*” başlıklı 33 ünü maddesinde, “*Belediyenin tapusunda bulunan ve Belediye Meclisinin imar planında konut yeri olarak veya değişiklik yapılarak konut yapılacak yerlerde Belediye işçilerince kurulacak bir yapı kooperatifine konut yeri alanlarından arsa vermeyi arsa bedellerini işçinin aylık ücretinin 1/8’ini geçmeyecek şekilde tahsil etmeyi kabul eder.*” düzenlemesi yer almaktadır.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’nun 33 üncü maddesinin beşinci fıkrasında, “*Toplu iş sözleşmeleri ve çerçeve sözleşmeler, Anayasaya ve kanunların emredici hükümlerine aykırı düzenlemeler içeremez.*” hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “*Arsa ve konut üretimi*” başlıklı 69 uncu maddesinde,

“(…)

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya

onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

Bu maddeye dayanılarak çıkarılan Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik’in 4 üncü maddesinde;

“Bu Yönetmelikte geçen;

Dar gelirli: Aylık toplam geliri asgari ücretin, büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde iki katını, diğer belediyelerde bir buçuk katını geçmeyen aileyi,

...

Tahsis: Belediye tarafından üretilen arsa ve sosyal konutların, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşıyanlara, kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen bedeli karşılığında ihalesiz olarak verilmesini,

...

İfade eder” düzenlenmesi,

Yönetmeliğin “Arsa ve konut tahsis şartları” başlıklı 7 nci maddesinde;

“Konut yapılmak amacıyla arsa tahsis edilecekler ile sosyal konut tahsis edileceklerde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Dar gelirli olmak,

b) Kendisinin, eşinin veya onsekiz yaşından küçük çocuklarının o belediye sınırı içinde konutu veya konut yapmaya müsait arsası bulunmamak,

c) En az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikâmet ediyor olmak,

d) Afete maruz kalmış olmak,

e) Sanayi bölgelerinden nakledileceklerden olmak,

f) 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulamaları kapsamında hak sahibi olup, gecekondu ıslahı ve tasfiyesi sebebiyle açıkta kalacak olmak,

Tahsisten yararlanacakların bu maddede aranan şartlardan (a), (b) ve (c) bentlerindeki şartların üçüne birlikte, ya da (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartlardan herhangi birine (c) bendinde belirtilen şartla birlikte sahip olmaları gerekir.” düzenlemesi ile

Yönetmeliğin “Arsa tahsisi” başlıklı 8 inci maddesinde;

“Arsa tahsis bedeli kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenecek değerden aşağı olamaz.

Peşinat olarak alınacak tutar arsa bedelinin %20’sinden az olamaz. Peşinat alındıktan sonra kalan borcun aylık taksitler halinde ödenmesi esas olmakla birlikte değişik ödeme planları da uygulanabilir. Ancak toplam ödeme süresi 10 yıldan fazla olamaz.

Tapu devri peşinat alındıktan sonra yapılır.

Arsa bedelinin peşin ödenmesi halinde %25’e kadar indirim yapılabilir.” düzenlemesi ile,

Yönetmeliğin “Kooperatiflere arsa tahsisi” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“Üyelerinin tamamı 7 nci maddede belirtilen şartları taşıyanlardan oluşan kooperatiflere arsa tahsis edilebilir. Bu kooperatiflerden tahsisten önce, üyelerinin tamamının bu şartları taşıdıklarına dair belgeler istenir.

Arsa bedeli tamamen ödeninceye kadar kooperatif üyeliklerinin devri ancak belediye encümeninin izni ile olur.” düzenlemesi yer almaktadır.

Yapılan incelemede, işçi ücretlerine bakıldığında belediyelerin işçilerinin kurdukları kooperatifin üyelerinin Yönetmelikteki dar gelirli tanımına girmedikleri anlaşıldığından ayrıca Toplu İş Sözleşmesindeki arsa bedellerinin işçinin aylık ücretinin 1/8’ini geçmeyecek şekilde tahsil edilmesine ilişkin düzenleme Yönetmelikteki ödeme koşullarına da uygun olmadığından Toplu İş Sözleşmesinin ilgili maddesi mevzuata aykırıdır.

Kamu idaresi cevabında; “Sendika ile görüşmeler başlatılmış olup, madde çıkartılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen görüşler doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 26: Akaryakıt alımında İlk Madde ve Malzeme Hesabının Kullanılmaması

Bodrum Belediyesinin akaryakıt alımına ilişkin ödeme emri belgelerinin incelenmesinde, belediyenin akaryakıt depolarına teslim suretiyle gerçekleştirilen ödemelerde 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabının çalıştırılmadığı, ödeme tutarının 630-Giderler Hesabına yazılarak giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115 inci maddesine göre, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılır.

28.12.2006 tarihli Taşınır Mal Yönetmeliği uyarınca doğrudan taşıtların depolarına konulan akaryakıt, likit gaz (LPG) ve yağlar için taşınır işlem fişi düzenlenmez iken akaryakıt depolarına teslim suretiyle gerçekleştirilen akaryakıt alımlarında taşınır işlem fişi düzenlenmektedir. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereğince de akaryakıt depolarına teslim suretiyle gerçekleştirilen akaryakıt alımlarında 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kayıt yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2016/444012 ihale kayıt numaralı Akaryakıt Alımı İhalesine ilişkin sözleşme gereği alımın araçların doğrudan depolarına konulmak (akaryakıt tüketim otomasyon sistemi) ve ayrıca belediyenin akaryakıt depolarına teslim suretiyle olmak üzere iki şekilde gerçekleştirildiği, belediyenin akaryakıt depolarına teslim edilen akaryakıt için TİF düzenlenmesine karşın 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabının çalıştırılmadığı ve doğrudan gider yazıldığı görülmüştür. 2017 yılında 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kayıt yapılamayarak doğrudan gider yazılan tutar 96.538,17 TL'dir.

Sonuç olarak, Belediyenin mali rapor ve tablolarında 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı 96.538,17 TL eksik 630-Giderler Hesabı ise aynı tutarda fazla görünmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda belirtilen rakamla ilgili Taşınır İşlem Fişi düzenlenmiş ve hakedişe eklenmiştir. Ancak; alım muhasebeleştirilirken sehven 630 hesap seçilmiştir. İşlemin 2017 yılında gerçekleşmesi ve mali yılın kapatılarak bağlanması nedeniyle düzeltme işlemi yapılamamıştır. Konuyla ilgili Taşınır İşlem Fişi ekte sunulmuştur.” denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında akaryakıt alımına ilişkin olarak akaryakıt depolarına teslim edilen akaryakıtın Taşınır İşlem Fişinin düzenlendiği, buna karşın bulgu konusu tespit de ifade edildiği üzere buna ilişkin kaydın 150- İlk Madde ve Malzeme Hesabı yerine sehven 630- Giderler Hesabına kaydedildiği belirtilerek bulgunu doğruluğu kabul edilmiş, ancak 2017 mali yılına ilişkin hesapların kapanışının yapılması gerekçe gösterilerek muhasebe kaydının düzeltme işleminin yapılmadığı ifade edilmiştir. Bahsi geçen düzeltme kayıtlarına ilişkin iş ve işlemler izleyen denetimlerde takip edilecektir.

8. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****BODRUM BELEDİYESİ (2017) YILI BİLANÇOSU**

A K T İ F L E R		P A S İ F L E R	
	2017		2017
I- DÖNEN VARLIKLAR	253.847.462,71	III- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	129.117.474,15
10 HAZIR DEĞERLER	16.226.400,73	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	7.308.442,17
102 BANKA HESABI	10.789.086,83	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	7.308.442,17
109 BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	5.437.313,90	32 FAALİYET BORÇLARI	52.079.540,33
12 FAALİYET ALACAKLARI	232.112.969,86	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	52.079.540,33
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	5.734.608,15	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	19.889.643,25
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	221.510.853,23	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	3.531.267,98
122 GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	4.764.250,38	333 EMANETLER HESABI	16.358.375,27
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	103.258,10	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	42.109.396,59
14 DİĞER ALACAKLAR	292.667,12	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	733.424,85
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	292.667,12	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	2.632.335,03
15 STOKLAR	319.839,05	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	3.560.169,03
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	319.839,05	368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	35.183.467,68
16 ÖN ÖDEMELER	980.538,30	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	7.730.451,81
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	366.349,92	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	28.750,00
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	614.188,38	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	7.701.701,81
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	3.915.047,65	IV- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	155.059.587,02
190 DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	3.915.047,65	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	19.555.933,61
II- DURAN VARLIKLAR	355.839.364,86	400 BANKA KREDİLERİ HESABI	19.555.933,61
22 FAALİYET ALACAKLARI	4.349.471,57	43 DİĞER BORÇLAR	92.828.678,93
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	6.965,00	438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR HESABI	92.828.678,93
222 GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	4.342.506,57	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	36.169.873,25
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	47.835.011,84	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	36.169.873,25

240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	13.243.545,99	48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	6.505.101,23
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	34.591.465,85	481 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	6.505.101,23
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	302.781.345,35		
250 ARAZİ VE ARSALAR HS	105.145.569,15	V- ÖZ KAYNAKLAR	325.509.766,40
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	137.743.531,32	50 NET DEĞER	193.103.307,19
252 BİNALAR HESABI	48.997.923,87	500 NET DEĞER HESABI	193.103.307,19
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	5.285.638,77	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	159.723.893,09
254 TAŞITLAR HESABI	17.526.489,07	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	159.723.893,09
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	7.759.479,28	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-8.602.657,36
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-21.121.228,74	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-8.602.657,36
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	1.443.942,63	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-18.714.776,52
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-18.714.776,52
260 HAKLAR HESABI	3.961.083,76		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-3.961.083,76		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	873.536,10		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	2.006.375,63		
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-1.132.839,53		
	=====		=====
Aktif Toplam	609.686.827,57	Pasif Toplam	609.686.827,57
IX- NAZIM HESAPLAR	17.786.743,08	IX- NAZIM HESAPLAR	17.786.743,08
	2017(Cari Yıl)		2017(Cari Yıl)
91 NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	12.001.743,08	91 NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	12.001.743,08
910 TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	12.001.743,08	911 TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	12.001.743,08
	5.785.000,00		5.785.000,00
990 KİRAYA VERİLEN DURAN VARLIKLAR	5.785.000,00	999 DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIGI HESABI	5.785.000,00
	=====		=====
Genel Toplam	627.473.570,65	Genel Toplam	627.473.570,65

**BODRUM BELEDİYESİ 01-01-2017/31-12-2017 TARİHLERİ ARASI
FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**

Hesap Kodu	Yardımcı Hesaplar				GİDERİN TÜRÜ	BORÇ	ALACAK	BAKIYE	Hesap Kodu	Yardımcı Hesaplar				GELİRİN TÜRÜ	BORÇ	ALACAK	BAKIYE	
	I	II	III	IV						I	II	III	IV					
					GİDERLER TOPLAMI	0	0	0						GELİRLER TOPLAMI	0	0	0	
630	1				PERSONEL GİDERLERİ	55.385.844,99	0	55.385.844,99	600	1				Vergi Gelirleri	17.321.892,03	124.233.397,54	106.911.505,51	
630	1	1			MEMURLAR	10.832.234,73	0	10.832.234,73	600	1	2			Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	12.979.418,83	81.439.066,00	68.459.647,17	
630	1	2			SÖZLEŞMELİ PERSONEL	845.235,65	0	845.235,65	600	1	3			Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	2.212.239,95	15.116.541,28	12.904.301,33	
630	1	3			İŞÇİLER	43.192.040,79	0	43.192.040,79	600	1	6			Harçlar	2.128.668,43	27.668.930,85	25.540.262,42	
630	1	4			GEÇİCİ PERSONEL	1.478,61	0	1.478,61	600	1	9			Başka Sınıflandırılmayan Vergiler	1.564,82	8.859,41	7.294,59	
630	1	5			DİĞER PERSONEL	514.855,21	0	514.855,21	600	3				Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.629.404,14	45.938.194,54	40.308.790,40	
630	2				Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.669.503,13	0	10.669.503,13	600	3	1			Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	300.177,15	19.473.838,30	19.173.661,15	
630	2	1			Memurlar	1.375.442,54	0	1.375.442,54	600	3	4			Kurumlar Hasılatı	0	11.361,43	11.361,43	
630	2	2			SÖZLEŞMELİ PERSONEL	143.777,16	0	143.777,16	600	3	6			Kira Gelirleri	5.329.226,99	24.740.721,59	19.411.494,60	
630	2	3			İŞÇİLER	9.150.283,43	0	9.150.283,43	600	3	9			Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0	1.712.273,22	1.712.273,22	
630	3				MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	91.895.034,88	67.496,00	91.827.538,88	600	4				Alınan Bağış ve Yard. ile Özel Gelirler	0	289.284,70	289.284,70	
630	3	1			ÜRETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	85.301,20	0	85.301,20	600	4	3			Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0	289.284,70	289.284,70	
630	3	2			TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	7.555.371,31	0	7.555.371,31	600	5				Diğer Gelirler	3.778.935,35	57.712.970,45	53.934.035,10	
630	3	3			YOLLUKLAR	70.349,12	0	70.349,12	600	5	1			Faiz Gelirleri	20.839,48	2.899.180,67	2.878.341,19	
630	3	4			GÖREV GİDERLERİ	2.117.785,66	0	2.117.785,66	600	5	2			Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	134.608,92	40.410.134,96	40.275.526,04	
630	3	5			HİZMET ALIMLARI	69.276.961,90	0	69.276.961,90	600	5	3			Para Cezaları	3.610.606,77	12.058.955,11	8.448.348,34	
630	3	6			TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	5.053.146,12	0	5.053.146,12	600	5	9			Diğer Çeşitli Gelirler	12.880,18	2.344.699,71	2.331.819,53	
630	3	7			MENKUL MAL,GAYRİMADDİ HAK ALIM, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	2.505.294,26	67.496,00	2.437.798,26								0	0	0
630	3	8			GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	5.180.585,31	0	5.180.585,31								0	0	0
630	3	9			TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	50.240,00	0	50.240,00								0	0	0

T.C. Sayıştay Başkanlığı

630	4			FAİZ GİDERLERİ	8.005.675,25	0	8.005.675,25								0	0	0
630	4	2		DİĞER İÇ BORÇ FAİZ GİDERLERİ	8.005.675,25	0	8.005.675,25								0	0	0
630	5			CARİ TRANSFERLER	1.344.155,70	0	1.344.155,70								0	0	0
630	5	3		KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	71.347,20	0	71.347,20								0	0	0
630	5	4		HANE HALKINA YAPILAN TRANSFER	1.272.808,50	0	1.272.808,50								0	0	0
630	12			Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	35.186.189,54	0	35.186.189,54								0	0	0
630	12	1		Vergi Gelirleri	18.398.803,58	0	18.398.803,58								0	0	0
630	12	3		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.445.741,45	0	5.445.741,45								0	0	0
630	12	5		Diğer Gelirler	11.341.644,51	0	11.341.644,51								0	0	0
630	13			Amortisman Giderleri	5.803.265,92	0	5.803.265,92								0	0	0
630	13	1		Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	5.630.218,92	0	5.630.218,92								0	0	0
630	13	2		Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	173.047,00	0	173.047,00								0	0	0
630	14			İlk Madde ve Malzeme Giderleri	10.137.915,19	0	10.137.915,19								0	0	0
630	14	1		Kırtasiye Malzemeleri	836.702,28	0	836.702,28								0	0	0
630	14	2		Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kul. Tüketim Malz.	39.123,51	0	39.123,51								0	0	0
630	14	3		Tbbi ve Laboratuar Sarf Malzemeleri	142.364,27	0	142.364,27								0	0	0
630	14	4		Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	2.247.807,91	0	2.247.807,91								0	0	0
630	14	5		Temizleme Ekipmanları	327.640,59	0	327.640,59								0	0	0
630	14	6		Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiyeye Malzemeleri	527.246,30	0	527.246,30								0	0	0
630	14	7		Yiyecek	185.745,39	0	185.745,39								0	0	0
630	14	8		İçecek	253.289,02	0	253.289,02								0	0	0
630	14	9		Canlı Hayvanlar	5.310,00	0	5.310,00								0	0	0
630	14	10		Zirai Maddeler	291.897,31	0	291.897,31								0	0	0
630	14	11		Yem	79.927,30	0	79.927,30								0	0	0
630	14	12		Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	2.858.736,00	0	2.858.736,00								0	0	0
630	14	13		Yedek Parçalar	1.313.684,61	0	1.313.684,61								0	0	0
630	14	14		Nakil Vasıtaları Lastikleri	470.345,12	0	470.345,12								0	0	0
630	14	15		Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	1.430,35	0	1.430,35								0	0	0
630	14	16		Spor Malzemeleri Grubu	125.116,78	0	125.116,78								0	0	0

